

DOMSTOLENS DOM
den 11 februari 2003 *

I de förenade målen C-187/01 och C-385/01,

angående begäran enligt artikel 35 EU, från Oberlandesgericht Köln (Tyskland) och Rechtbank van eerste aanleg te Veurne (Belgien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i de vid de nationella domstolarna anhängiga brottmålen mot

Hüseyin Gözütok (C-187/01)

och

Klaus Brügge (C-385/01),

angående tolkningen av artikel 54 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (EGT L 239, 2000, s. 19), undertecknad i Schengen (Luxemburg) den 19 juni 1990,

* Rättegångsspråk: tyska och nederländska.

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen (referent) och C.W.A. Timmermans samt domarna C. Gulmann, A. La Pergola, P. Jann, V. Skouris, F. Macken, N. Colneric, S. von Bahr och J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Hüseyin Gözütok, genom N. Hack, Rechtsanwalt (C-187/01),
- Tysklands regering, genom W.-D. Plessing, i egenskap av ombud (C-187/01 och C-385/01),
- Belgiens regering, genom A. Snoecx, i egenskap av ombud (C-385/01),
- Frankrikes regering, genom R. Abraham och G. de Bergues, samt genom C. Isidoro, samtliga i egenskap av ombud (C-187/01),
- Nederländernas regering, genom H.G. Sevenster, i egenskap av ombud (C-187/01 och C-385/01),

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom W. Bogensberger och C. Ladenburger (C-187/01) och genom W. Bogensberger och R. Troosters (C-385/01), samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 9 juli 2002 av: Hüseyin Gözütok, företräd av N. Hack, Tysklands regering, företräd av A. Dittrich, i egenskap av ombud, Belgiens regering, företräd av A. Snoecx, J. Devadder och W. Detavernier, samtliga i egenskap av ombud, Frankrikes regering, företräd av R. Abraham, Italiens regering, företräd av G. Aiello, avvocato dello Stato, Nederländernas regering, företräd av C. Wissels, i egenskap av ombud, och kommissionen, företräd av W. Bogensberger och R. Troosters,

och efter att den 19 september 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Oberlandesgericht Köln (C-187/01) och Rechtbank van eerste aanleg te Veurne (C-385/01) har, genom beslut av den 30 mars respektive den 4 maj 2001 som inkom till domstolen den 30 april respektive den 8 oktober samma år, med stöd

av artikel 35 EU ställt var sin fråga om tolkningen av artikel 54 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (EGT L 239, 2000, s. 19, nedan kallad konventionen), undertecknad i Schengen den 19 juni 1990.

- 2 Frågorna har uppkommit inom ramen för två brottmål, det första i Tyskland mot Hüseyin Gözütok och det andra i Belgien mot Klaus Brügge, rörande lagöverträdelse som dessa personer har begått i Nederländerna respektive i Belgien. Talan i dessa brottmål har väckts trots att de förfaranden som på grund av samma gärningar inletts mot de båda brottsmisstänkta i en annan medlemsstat definitivt har lagts ned efter det att nämnda personer betalat en viss penningssumma, som fastställts av åklagarmyndigheten inom ramen för ett förfarande som medför att åtal inte längre kan väckas.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Enligt artikel 1 i protokollet om införlivande av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar, som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen genom Amsterdamfördraget (nedan kallat protokollet), har tretton medlemsstater i Europeiska unionen, däribland Konungariket Belgien, Förbundsrepubliken Tyskland och Konungariket Nederländerna, bemyndigats att upprätta ett närmare samarbete sinsemellan inom tillämpningsområdet för Schengenregelverket, såsom detta definieras i bilagan till detta protokoll.

- 4 Schengenregelverket består bland annat av avtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna mellan regeringarna i de stater som ingår i den ekonomiska unionen Benelux, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken, som undertecknades i Schengen den 14 juni 1985 (EGT L 239, 2000, s. 13, nedan kallat Schengenavtalet) och av konventionen.
- 5 Schengenavtalet och konventionen har till syfte att ”avskaffa kontroller vid de gemensamma gränserna vad gäller rörligheten för personer” (andra stycket i ingressen till konventionen), mot bakgrund av att ”den allt fastare sammanlutningen mellan folken i Europeiska gemenskapernas medlemsstater bör få sitt uttryck i rätten till fritt passerande av de inre gränserna för alla medborgare i medlemsstaterna...” (första stycket i ingressen till Schengenavtalet). Enligt första stycket i ingressen till protokollet syftar Schengenregelverket till ”att förstärka den europeiska integrationen och särskilt till att göra det möjligt för Europeiska unionen att snabbare utvecklas till ett område med frihet, säkerhet och rättvisa”. Enligt artikel 2 första stycket fjärde strecksatsen EU är ett av målen för Europeiska unionen att bevara och utveckla ett sådant område, där den fria rörligheten för personer garanteras.
- 6 Enligt artikel 2.1 första stycket i protokollet skall Schengenregelverket från och med den tidpunkt då Amsterdamfördraget träder i kraft omedelbart gälla för de tretton medlemsstater som avses i artikel 1 i nämnda protokoll.
- 7 Rådet har med tillämpning av artikel 2.1 andra stycket andra meningen i protokollet den 20 maj 1999 antagit beslut 1999/436/EG om fastställande, i enlighet med relevanta bestämmelser i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen, av rättslig grund för samtliga bestämmelser och beslut som utgör Schengenregelverket (EGT L 176, s. 17). Av artikel 2 i detta beslut jämförd med bilaga A följer att rådet har valt artiklarna 34 EU och 31 EU, vilka ingår i avdelning VI i Fördraget om Europeiska

unionen — som har rubriken ”Bestämmelser om polissamarbete och straffrättsligt samarbete” — som rättslig grund för bestämmelserna i artiklarna 54—58 i konventionen.

- 8 Kapitel 3, som har rubriken ”Principen ’non bis in idem’ (icke två gånger för samma sak)”, i avdelning III i konventionen, som har rubriken ”Polis och säkerhet”, omfattar artiklarna 54—58. I artiklarna föreskrivs bland annat följande:

”Artikel 54

En person beträffande vilken fråga om ansvar prövats genom lagakraftäggande dom hos en avtalsslutande part, får inte åtalas för samma gärning av en annan part, under förutsättning att, vid fällande dom, straffet avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagarna hos den part hos vilken avkunnandet ägt rum.

Artikel 55

1. I samband med ratificering, antagande eller godkännande av denna konvention kan en avtalsslutande part förklara sig icke bunden av artikel 54 i ett eller flera av följande fall:

- a) Om gärning som avses i en utländsk dom förövats helt eller delvis på den egna avtalsslutande partens territorium; i det senare fallet skall dock inte detta undantag gälla om brottet i fråga delvis förövats på ett territorium som tillhör den avtalsslutande part hos vilken domen avkunnats.

b) Om gärning som avses i en utländsk dom omfattat brott mot statens säkerhet eller andra för denna avtalsslutande part lika väsentliga intressen.

c) Om gärning som avses i en utländsk dom begåtts av en tjänsteman hos denna avtalsslutande part och omfattat missbruk av tjänsteställning.

2. En avtalsslutande part som avgivit en förklaring angående de undantag som anges i punkt 1 [b] skall ange vilka brott som undantaget avser.

3. En avtalsslutande part kan när som helst återta en förklaring angående ett eller flera av undantagen i punkt 1.

4. En förklaring enligt punkt 1 skall inte tillämpas, om den berörda avtalsslutande parten avseende samma gärning gjort framställning om överförande av lagföring till den andra parten eller beviljat utlämning av den berörda personen.

...

Artikel 58

Bestämmelserna ovan skall inte utesluta tillämpning av mer vittgående nationella bestämmelser avseende principen '*non bis in idem*' i samband med rättsliga avgöranden som meddelats i främmande stat."

Bakgrund till målen vid de nationella domstolarna och tolkningsfrågorna

Mål C-187/01

- 9 Hüseyin Gözütok är turkisk medborgare och bor i Nederländerna sedan många år. Han driver en snabbmatsrörelse med namnet Coffee- and Teahous Schorpioen i den nederländska staden Heerlen.

- 10 Den nederländska polisen upptäckte vid två husrannsakingar i nämnda rörelses lokaler den 12 januari respektive den 11 februari 1996 1 kg hasch, 1,5 kg marijuana och 41 haschcigaretter respektive 56 g hasch, 200 g marijuana och 10 haschcigaretter, och beslagtog dessa produkter.

11 Av handlingarna i målet framgår att de straffrättsliga förfarandena mot Hüseyin Gözütok som inleddes i Nederländerna på grund av beslagen av den 12 januari respektive den 11 februari 1996 lades ned efter det att Hüseyin Gözütok godtagit åklagarmyndighetens förslag inom ramen för ett förfarande som medför att åtal inte längre kan väckas, och att han har betalat de belopp om 3 000 NLG respektive 750 NLG som åklagarmyndigheten krävde av honom i samband därmed.

12 I detta avseende föreskrivs följande i artikel 74.1 i Wetboek van Strafrecht (den nederländska strafflagen):

”Före det att en förhandling inleds kan åklagarmyndigheten föreskriva ett eller flera villkor som skall uppfyllas för att ett straffrättsligt förfarande avseende brott, med undantag för sådana brott för vilka fängelsestraff om mer än sex år är föreskrivet i lag, och förseelser skall kunna undvikas. Rätten att väcka åtal upphör när den brottsmisstänkte har uppfyllt dessa villkor.”

13 Betalning till staten av en penningssumma, som kan uppgå till mellan 5 NLG och det högsta bötesbelopp som kan ådömas för lagöverträdelsen, kan ingå bland dessa villkor.

14 En tysk bank underrättade den 31 januari 1996 de tyska myndigheterna om betydande transaktioner på Hüseyin Gözütoks bankkonto och fäste därmed dessa myndigheters uppmärksamhet på hans person.

- 15 Efter att ha underrättat sig om Hüseyin Gözütoks handlingar hos de nederländska myndigheterna, arresterade den tyska polisen honom den 15 maj 1996 i Tyskland. Den 1 juni 1996 åtalade Staatsanwaltschaft Aachen (åklagarmyndigheten i Aachen) (Tyskland) Hüseyin Gözütok på grund av att han vid åtminstone två tillfällen under perioden mellan den 12 januari och den 11 februari 1996 bedrivit handel med droger i Nederländerna, vid det ena tillfället med en icke försumbar kvantitet.
- 16 Amtsgericht Aachen (Tyskland) dömde den 13 januari 1997 Hüseyin Gözütok till ett villkorligt fängelsestraff om sammanlagt ett år och fem månader.
- 17 Hüseyin Gözütok och åklagarmyndigheten överklagade denna dom, varefter Landgericht Aachen (Tyskland) i beslut av den 27 augusti 1997 förordnade att åtalet mot Hüseyin Gözütok skulle läggas ned, bland annat med motiveringen att de nederländska myndigheternas definitiva nedläggning av det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 54 i konventionen var bindande för de tyska straffrättsliga myndigheterna. Enligt nämnda domstol hade det straffrättsliga förfarandet lagts ned till följd av en uppgörelse som föreslagits av åklagarmyndigheten (transactie), ett nederländskt rättsinstitut som kan liknas vid en lagakraftvunnen dom (rechtskräftige Verurteilung) i den mening som avses i den tyska språkversionen av artikel 54 i konventionen, fastän en sådan uppgörelse inte ingås med medverkan av domstol och inte ges form av en dom.
- 18 Åklagarmyndigheten har överklagat detta beslut från Landgericht Aachen till Oberlandesgericht Köln. Sistnämnda domstol anser att en tolkning av artikel 54 i konventionen är nödvändig för att kunna avgöra målet och har därför beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Medför artikel 54 i konventionen att åtal inte kan väckas i Förbundsrepubliken Tyskland i de fall som åtal inte längre kan väckas i Konungariket Nederländerna

avseende samma gärning? Är detta även fallet när ett beslut av åklagarmyndigheten om att lägga ned ett förfarande efter det att vissa villkor har uppfyllts ('transactie' enligt nederländsk rätt) medför att åtal inte längre kan väckas vid en nederländsk domstol, trots att ett sådant beslut enligt andra konventionsstaters rättsregler måste godkännas av en domstol?"

Mål C-385/01

- 19 Klaus Brügge, en tysk medborgare som är bosatt i Rheinbach (Tyskland), har åtalats av den belgiska åklagarmyndigheten på grund av att han, i strid med artiklarna 392, 398.1 och 399.1 i den belgiska strafflagen, den 9 oktober 1997 i Oostduinkerke (Belgien) uppsåtligen har vållat Benedikt Leliaert en skada som medfört sjukdom eller arbetsoförmåga.

- 20 Benedikt Leliaert var målsägande i Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, som är behörig i brottmål och i vilken Klaus Brügge åtalades, och har yrkat skadestånd för ideell skada med ett belopp om 20 000 BEF jämte ränta räknad från den 9 oktober 1997.

- 21 Staatsanwaltschaft Bonn (åklagarmyndigheten i Bonn) (Tyskland) föreslog, inom ramen för en förundersökning som den inlett mot Klaus Brügge avseende de gärningar som han åtalades för vid Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, i en skrivelse av den 22 juli 1998 en uppgörelse som innebar att Klaus Brügge skulle betala ett belopp om 1 000 DEM. Åklagarmyndigheten lade ned det straffrättsliga förfarandet efter det att Klaus Brügge den 13 augusti samma år hade betalat det föreslagna beloppet.

- 22 Det framgår av handlingarna i målet att denna uppgörelse har ingåtts på grundval av 153 a § jämförd med 153 § första stycket andra meningen i Strafprozessordnung (den tyska straffprocesslagen), enligt vilken åklagarmyndigheten under vissa villkor kan lägga ned ett straffrättsligt förfarande utan godkännande av den behöriga domstolen, exempelvis efter det att den brottsmisstänkte betalat ett visst penningbelopp till en allmännyttig institution eller till statskassan.
- 23 Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, som anser att utgången i det vid den anhängiga målet är beroende av tolkningen av artikel 54 i konventionen, har vilandeförklarat målet och ställt följande tolkningsfråga till domstolen:

”Är det enligt artikel 54 [i konventionen] fortfarande möjligt för en belgisk åklagarmyndighet att kalla en tysk medborgare att inställa sig i en belgisk brottmålsdomstol och att få hans ansvar prövat där, trots att en tysk åklagarmyndighet har erbjudit samme tyske medborgare en uppgörelse beträffande samma gärningar och att denne har betalat det belopp som därvid föreslagits?”

- 24 På grund av sambandet mellan målen beslutade domstolen, efter att ha hört generaladvokaten, att i enlighet med artikel 43 i rättegångsreglerna förena målen vad gäller domen.

Bedömning av tolkningsfrågorna

- 25 De hänskjutande domstolarna har ställt frågorna, som skall prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida principen *non bis in idem* enligt artikel 54 i konventionen även är tillämplig avseende sådana förfaranden som medför att sådana åtal inte längre kan väckas som de som är i fråga i målen vid de nationella domstolarna.

- 26 Det framgår av lydelsen av artikel 54 i konventionen att en person inte får åtalas i en medlemsstat för samma gärning beträffande vilken hans ansvar redan har "prövats genom lagakraftgående dom" i en annan medlemsstat.
- 27 Ett sådant förfarande som medför att sådana åtal inte längre kan väckas som de som är i fråga i målen vid de nationella domstolarna innebär att åklagarmyndigheten, som givits en sådan behörighet i den berörda nationella rättsordningen, beslutar att lägga ned ett straffrättsligt förfarande mot en brottsmisstänkt person efter det att denne har uppfyllt vissa skyldigheter, och bland annat har betalat ett visst penningbelopp som har fastställts av samma åklagarmyndighet.
- 28 Domstolen konstaterar därför för det första att, inom ramen för ett sådant förfarande, ett straffrättsligt förfarande läggs ned, genom ett beslut från en myndighet som deltar i den straffrättsliga förvaltningen inom den berörda nationella rättsordningen.
- 29 För det andra konstaterar domstolen att det illegala beteende som den brottsmisstänkte anklagats för påförs straff genom att de verkningar som enligt den tillämpliga nationella lagen följer av ett förfarande av denna art är villkorade av att den brottsmisstänkte förpliktar sig att uppfylla vissa skyldigheter som föreskrivs av åklagarmyndigheten.
- 30 Under sådana förhållanden måste den slutsatsen dras, att när ett straffrättsligt förfarande definitivt har lagts ned till följd av ett sådant förfarande som det som är i fråga i målen vid de nationella domstolarna, måste den berörda personens ansvar för de gärningar som han anklagas för anses ha "prövats genom lagakraftgående dom" i den mening som avses i artikel 54 i konventionen. När de skyldigheter som har ålagts den brottsmisstänkte har fullgjorts måste dessutom det straff som utgör del av det förfarande som medför att åtal inte längre kan väckas anses ha "avtjänats" i den mening som avses i samma bestämmelse.

- 31 De omständigheterna att någon domstol inte medverkar i ett sådant förfarande och att det beslut som fattas i anslutning till förfarandet inte har form av en dom förändrar inte denna tolkning, eftersom sådana processuella och formella omständigheter inte påverkar de verkningar av förfarandet som har beskrivits i punkterna 28 och 29 i denna dom. Dessa verkningar måste anses vara tillräckliga för att principen *non bis in idem* enligt artikel 54 i konventionen skall vara tillämplig, eftersom någon uttrycklig regel av annan innebörd än nämnda bestämmelse inte finns.
- 32 Det skall dessutom konstateras att det varken i bestämmelserna i Fördraget om Europeiska unionen i avdelning VI om polissamarbete och straffrättsligt samarbete — vars artiklar 34 och 31 har angetts som rättslig grund för artiklarna 54—58 i konventionen — eller i bestämmelserna i Schengenavtalet eller konventionen föreskrivs att en harmonisering eller åtminstone en tillnärmning av den straffrättsliga lagstiftningen i medlemsstaterna måste ha skett vad gäller förfaranden som medför att åtal inte längre kan väckas för att artikel 54 i konventionen skall kunna tillämpas.
- 33 Mot denna bakgrund kan det konstateras att oavsett om principen *non bis in idem* enligt artikel 54 i konventionen tillämpas på förfaranden som medför att åtal inte längre kan väckas och som genomförts med eller utan medverkan av domstol eller om de tillämpas på domar, förutsätts med nödvändighet att det råder ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna vad gäller deras respektive straffrättsliga system och att var och en av dem godtar att den gällande straffrätten i övriga medlemsstater tillämpas, även om en tillämpning av den egna nationella rätten skulle leda till ett annat resultat.
- 34 Av samma skäl kan en medlemsstats tillämpning av principen *non bis in idem* enligt artikel 54 i konventionen på sådana förfaranden som medför att åtal inte längre kan väckas som har genomförts i en annan medlemsstat utan medverkan av någon domstol inte villkoras med att det inte heller i den förstnämnda medlemsstatens rättsordning får finnas något krav på medverkan av en domstol.

- 35 Denna tolkning av artikel 54 i konventionen vinner än mer tyngd på grund av att det är den enda tolkning som innebär att ändamålet med bestämmelsen ges företräde framför hänsyn till förfarandet eller till rent formella regler — vilka hänsyn för övrigt ter sig olika i de berörda medlemsstaterna — och som säkerställer en ändamålsenlig tillämpning av nämnda princip.
- 36 Domstolen konstaterar därvid för det första att Europeiska unionen, vilket framgår av artikel 2 första stycket fjärde strecksatsen EU, genom Amsterdamfördraget har ställt upp målet att bevara och utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa där den fria rörligheten för personer garanteras.
- 37 Såsom följer av första stycket i ingressen till protokollet har genomförandet av Schengenregelverket — som artikel 54 i konventionen utgör del av — inom Europeiska unionen till syfte att förstärka den europeiska integrationen och särskilt att göra det möjligt för unionen att snabbare utvecklas till ett sådant område med frihet, säkerhet och rättvisa som den har som mål att bevara och utveckla.
- 38 Artikel 54 i konventionen, som har till syfte att säkerställa att en person inte kan åtalas för samma gärning i flera medlemsstater på grund av att han utövat sin rätt till fri rörlighet, kan emellertid på ett ändamålsenligt sätt bidra till att detta mål helt uppnås endast om den även är tillämplig på beslut genom vilka straffrättsliga förfaranden i en medlemsstat definitivt läggs ned, oavsett om dessa beslut har fattats utan medverkan av någon domstol och inte har form av en dom.
- 39 I de nationella rättsordningar som innehåller regler om sådana förfaranden som medför att sådana åtal inte längre kan väckas som de som är i fråga i målen vid de

nationella domstolarna gäller för det andra dessa regler endast när vissa bestämda förutsättningar är uppfyllda eller avseende vissa brott som uppräknats eller fastställts på ett uttömmande sätt, vilka i allmänhet inte hör till de allvarligaste brotten och för vilka endast straff upp till en viss nivå i straffskalan kan utdömas.

- 40 Mot denna bakgrund skulle en begränsning av tillämpningsområdet för artikel 54 i konventionen till att endast omfatta beslut om att lägga ned ett straffrättsligt förfarande som fattats av en domstol eller som avfattats i form av en dom ha till följd att principen *non bis in idem* enligt nämnda bestämmelse, och därmed även den fria rörlighet som bestämmelsen syftar till att underlätta, endast skulle gälla de brottsmisstänkta personer som gjort sig skyldiga till brott för vilka — på grund av att de är alltför allvarliga eller att ett alltför hårt straff är föreskrivet för dem — det inte är möjligt att tillämpa den förenklade metod för att reglera vissa straffrättsliga frågor som ett förfarande som medför att åtal inte längre kan väckas, såsom de som är i fråga i målen vid de nationella domstolarna, utgör.
- 41 Den tyska, den belgiska och den franska regeringen har invänt att inte endast lydelsen av artikel 54 i konventionen, utan även bestämmelsens uppbyggnad och bland annat dess samband med artiklarna 55 och 58 i konventionen samt den vilja som uttryckts av parterna till konventionen och till andra internationella rättsakter med liknande syfte, utgör hinder för en tolkning av nämnda artikel 54 som innebär att bestämmelsen är tillämplig i sådana förfaranden som medför att åtal inte längre kan väckas där någon domstol inte medverkar. Den belgiska regeringen har tillagt att ett beslut som fattas efter ett sådant förfarande som det som är i fråga i målet Brügge endast, vad gäller frågan om tillämpligheten av artikel 54 i konventionen, kan jämföras med en lagakraftvunnen dom i de fall som brottsoffrets rättigheter har tillvaratagits på ett tillfredsställande sätt.
- 42 Vad för det första gäller lydelsen av artikel 54 i konventionen erinrar domstolen om att användningen av begreppet ”ansvar prövats genom lagakraftägande dom”, såsom framgår av punkterna 26—38 i förevarande dom, med hänsyn till ändamålet med bestämmelsen inte utgör hinder för en tolkning av bestämmelsen

som innebär att den även är tillämplig i sådana förfaranden som medför att sådana åtal inte längre kan väckas som är i fråga i målen vid den nationella domstolen, i vilka någon domstol inte medverkar.

- 43 För det andra skall det konstateras att artiklarna 55 och 58 i konventionen är förenliga med den tolkning av artikel 54 i konventionen som följer av punkterna 26—38 i förevarande dom, och att de inte innefattar något krav på att nämnda bestämmelse endast får tillämpas på domar eller på sådana förfaranden som medför att åtal inte längre kan väckas där en domstol medverkar.
- 44 Artikel 55 i konventionen måste nämligen, genom att den ger medlemsstaterna möjlighet att göra avsteg från principen *non bis in idem* för vissa på ett uttömmande sätt uppräknade gärningar som är föremål för utländska domar, dels med logisk nödvändighet avse samma rättsakter och förfaranden som de gärningar, genom vilka en persons ”ansvar prövas genom lagakraftäggande dom” i den mening som avses i artikel 54 i konventionen. Denna slutsats vinner än mer tyngd på grund av den omständigheten att ett och samma begrepp, i de flesta språkversionerna av artiklarna 54 och 55 i konventionen, används för att beteckna dessa rättsakter och förfaranden.
- 45 Dels innebär inte en tillämpning av artikel 54 i konventionen på sådana förfaranden som medför att sådana åtal inte längre kan väckas som de som är i fråga i målen vid de nationella domstolarna att artikel 58 i konventionen berövas sin ändamålsenliga verkan. Enligt dess lydelse gör sistnämnda bestämmelse det nämligen möjligt för medlemsstaterna att tillämpa mer vittgående nationella bestämmelser, inte bara i förhållande till dem som föreskrivs i artikel 54 i konventionen, utan även i förhållande till samtliga bestämmelser i konventionen som rör tillämpningen av principen *non bis in idem*. Enligt artikel 58 får medlemsstaterna vidare inte bara tillämpa principen på andra domstolsbeslut än dem som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 54, utan de ges även en allmän rätt att tillämpa nationella bestämmelser i vilka mindre restriktiva villkor för principens tillämpning föreskrivs, utan att denna rätt på något sätt är kopplad till de ifrågasvarande utländska beslutens karaktär.

- 46 Vad för det tredje gäller konventionsparternas vilja, såsom den uttryckts i vissa nationella parlamentshandlingar avseende ratificeringen av konventionen eller konventionen av den 25 maj 1987 mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring, vilken i artikel 1 innehåller en bestämmelse som har samma innehåll i sak som artikel 54 i konventionen, skall det endast konstateras att dessa handlingar är äldre än dagen för införlivandet av Schengenregelverket inom Europeiska unionens ramar genom Amsterdamfördraget.
- 47 Vad slutligen gäller den belgiska regeringens påstående att tillämpningen av artikel 54 i konventionen på straffrättsliga uppgörelser medför en risk för att brottsoffers rättigheter kan skadas, konstaterar domstolen att principen *non bis in idem* enligt nämnda bestämmelse endast har som verkan att en person vars ansvar prövats genom lagakraftvägande dom i en medlemsstat inte får utsättas för nya straffrättsliga åtgärder avseende samma gärningar i en annan medlemsstat. Nämnda princip utgör inte hinder för brottsoffret eller någon annan person som skadats av den brottsmisstänktes handlingar att väcka eller fullfölja en civilrättslig talan och att yrka ersättning för den skada som han vållats.
- 48 Mot bakgrund av samtliga överväganden ovan skall de ställda frågorna besvaras så, att principen *non bis in idem* (icke två gånger för samma sak) enligt artikel 54 i konventionen även är tillämplig i sådana förfaranden som medför att sådana åtal inte längre kan väckas som de som är aktuella i målen vid de nationella domstolarna, genom vilka en medlemsstats åklagarmyndigheter, utan medverkan av någon domstol, lägger ned ett straffrättsligt förfarande som inletts i samma stat efter det att den brottsmisstänkte personen har uppfyllt vissa skyldigheter och bland annat har erlagt en viss penningssumma som har fastställts av åklagarmyndigheten.

Rättegångskostnader

- 49 De kostnader som har förorsakats av den tyska, den belgiska, den franska, den italienska och den nederländska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandena i förhållande till parterna i målen vid de nationella domstolarna utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på de nationella domstolarna att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående de frågor som genom beslut av den 30 mars respektive den 4 maj 2001 har ställts av Oberlandesgericht Köln och Rechtbank van Eerste Aanleg te Veurne — följande dom:

Principen *non bis in idem* (icke två gånger för samma sak) enligt artikel 54 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska

republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, undertecknad i Schengen den 19 juni 1990, är även tillämplig i sådana förfaranden som medför att sådana åtal inte längre kan väckas som är aktuella i målen vid de nationella domstolarna, genom vilka en medlemsstats åklagarmyndigheter, utan medverkan av någon domstol, lägger ned ett straffrättsligt förfarande, som inletts i samma stat, efter det att den brottsmisstänkte personen har uppfyllt vissa skyldigheter och bland annat har erlagt en viss penningssumma som har fastställts av åklagarmyndigheten.

Rodríguez Iglesias	Puissochet	Wathelet
Schintgen	Timmermans	Gulmann
La Pergola	Jann	Skouris
Macken	Colneric	von Bahr
Cunha Rodrigues		

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 11 februari 2003.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitiesekreterare

Ordförande